

GRADINGER v. AVSTRIJA

(Eur. Court H.R., 23.10.1995, Series A no. 328-C)

Gradinger je avstrijski državljani in živi v mestu St. Poelten (Spodnja Avstrija). 1. januarja 1987 je okrog 4. ure zjutraj povzročil prometno nesrečo v katero je umrl kolesar. Pritožniku so po prihodu v bolnico, kjer je nekaj dni ostal nazdravljenju, odvzeli vzorec krvi in preizkus je pokazal, da je v kritičnem trenutku v litru krvi imel 0.8 g alkohola na liter. Pokrajinsko sodišče v St. Poeltnu ga je 15. maja 1987 obsodilo zaradi umora iz malomarnosti [fahrlaessige Toetung] in mu izreklo zaporno kazen 200 dni in 160 šilingov na dan, v primeru neplačila pa na dodatnih 100 dni kazni (člen 80 avstrijskega kazenskega zakonika).

Izvedenec Dr. Psick je v mnenju zapisal in kasneje na sojenju ponovil, da pritožnik v času nesreče ni imel več od dovoljene količine alkohola v krvi, ker je od takrat od kar je popil zadnji kozarec in do nesreče minilo kar nekaj časa.

Sodišče se je v sodbi sklicevalo na zapisnik z glavne obravnave in ocenilo, da je pritožnik sicer pred nesrečo popil določeno količino alkohola, vendar ne toliko kot določa 2. odstavek 81. člena kazenskega zakonika, ki zahteva večjo količino alkohola v krvi za kaznivo dejanje umora iz malomarnosti pod vplivom alkohola.

Okrožno upravno sodišče v St. Poeltnu [Bezirkshauptmannschaft] je 16. julija 1987 izdalo „odločbo o kaznovanju“ [Straferkenntnis] s katero je pritožnika kaznovalo z denarno kaznijo 12.000 šilingov in dvema tedni zavora zaradi vožnje pod vplivom alkohola. V odločbi se je sklicevalo na 1. odstavek 5. člena in 1. odstavek 99. člena Zakona o varnosti cestnega prometa iz leta 1960 in na drugo izvedensko mnenje z dne 5. februarja 1987 po katerem je pritožnik imel glede na krajši čas med prometno nesrečo in odvzemom v krvi v trenutku prometne nesreče v krvi najmanj 0.95 g alkohola.

Pritožnik se je pritožil na Pokrajinsko vlado Nižje Avstrije, ki je dne 27. julija 1988 njegovo pritožbo zavrnila. V odločbi se je sklicevala na izvedensko mnenje z dne 16. junija 1988, kjer je ugotovljeno, da je pritožnik v kritičnem trenutku imel 0.9 grama alkohola na liter krvi.

Ustavno sodišče je 11. oktobra 1988 zarglo pritožnikovo ustavno pritožbo, ker je menilo, da ni dovolj možnosti za njeno pozitivno rešitev.

Upravno sodišče [Administrative Court] je pritožnikovo ponovno pritožbo 29. marca 1989 zavrnilo kot neutemeljeno. V obrazložitvi je zapisalo, da so odločbe pokrajinskih organov zakonite glede uporabe 1. odstavka 5. člena Zakona o varnosti cestnega prometa. Njihove odločitve temeljijo na izvedenskem mnenju z dne 16. junija 1988, kjer je izvedenec menil, da je ves alkohol, ki ga je pritožnik zaužil, do trenutka prometne nesreče prešel v njegovo kri. Pritožnik tem trditvam iz mnenja ni ugovarjal. Zato ne drži njegova navedba, da izvedenec v mnenju ni ocenil vpliva zadnje zaužite pijače pred nesrečo.

Poleg tega je upravni organ za izvedenca imenoval uradnega in ne sodno zapriseženega izvedenca, ki je nato podal mnenje o količini alkohola v pritožnikovi krvi. V tem primeru ne bi mogli odločiti drugače. Tudi drugostopenjski organ je v nasprotju s pritožnikovimi navedbami pozval na obravnavo istega izvedenca kot prvostopenjski.

7. odstavek 4. člena Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah se glede načela „ne bis in idem“ ne more neposredno uporabiti pred avstrijskimi sodišči. Organi zato niso ravnali protizakonito s tem, da so pritožnika obsodili potem, ko ga je kazensko sodišče oprostilo. [...]

Pritožnik je navedel, da sta ga okrožno sodišče in policija obsodila za kršitev 5. člena Zakona o varnosti cestnega prometa in sicer na podlagi dejstev, ki so bila istovetna s tistimi na podlagi katerih je pokrajinsko sodišče na podlagi 2. odstavka 81. člena kazenskega zakonika izdalo zavrnilno sodbo. Obe določbi prepovedujeta med vožnjo količino 0.8 g alkohola ali več na en liter krvi. Zato gre za kršitev 4. člena 7. Protokola h Konvenciji. [...]

Avstrijska vlada je zapisala, da določba na katero se pritožnik sklicuje, ne velja v tem primeru, ker je avstrijska vlada z deklaracijo omejila njeno veljavnost le na „postopke za kazniva dejanja v smislu Zakona o kazenskem postopku, kar pa izključuje disciplinske in upravne postopke.

Sodišče je tako kot Komisija ocenilo, da „deklaracija“ velja v smislu pridržka le v smislu člena 64 Konvencije (glej mutatis mutandis primer Belilos v. Švica z dne 29. aprila 1988, Serija A št. 132, str. 24, pogl. 49). Vlada temu ni oporekala.

Potrebno je oceniti ali deklaracija ustreza omenjeni določbi Konvencije.

Sodišče meni, da ni v deklaraciji nikjer pravne določbe s katero bi Avstrija izrecno odločila, da ne bo v celoti upoštevala 3. in 4. člena Protokola št. 7. Iz deklaracije je razviden le namen, da se 3. in 4. člen 7. Protokola Konvencije ne nanašata na kazenske postopke. Vlada je utemeljeno opozorila na to vprašanje. Toda sam opis v deklaraciji ne daje dovoljšnjih jamstev, na podlagi katerih bi bilo moč razumno sklepati, da se določbe, ki jih je Avstrija izključila, ne morejo uporabiti (glej primer Chorgherr v. Avstrija z dne 25. avgusta 1993, serija A št. 266-B, str. 35, pogl. 21). Deklaracija ni v skladu z 2.

odstavkom 64. člena Konvencije.

Ta ocena zadostuje za oceno o neveljavnosti deklaracije in nam ni potrebno odločati o tem ali je deklaracija v skladu z ostalimi določbami člena 64.

Vlada navaja, da je člen 4 Protokola 7 neveljaven zaradi ratione temporis. Zakon o upravnih kazenskih sodiščih v 2. odstavku 1. člena določa, da se za izrek sankcije uporabi zakon, ki je veljal v času storitve kaznivega dejanja oziroma v času izreka kazenske sankcije, če je slednji za pritožnika ugodnejši. V tem primeru gre za 1. januar oziroma za 16. julij 1987, medtem ko je Protokol začel veljati 1. novembra 1988. Glede na to, da je upravno sodišče sodbo izdalo po tem datumu in sicer dne 29. marca 1989 ne spremeni zadeve, ker zakon določa, da mora upoštevati zakon, ki je veljal, ko je bilo dejanje storjeno oziroma tistega, ki je veljal v času izdaje prvostopenjske odločbe.

Tako Sodišče kot Komisija sta mnenja, da je namen 4. odstavka 7. Protokola prepoved ponovnega kazenskega pregona potem, ko se je postopek končal s pravnomočno odločbo. Pogoj, da določba velja je začetek novega postopka, ki ga omenjeni člen Protokola prepoveduje. Pogoj ratione temporis je v tem primeru upravičen, če so bile odločbe izdane po datumu začetka veljavnosti omenjenega Protokola in v tem primeru je Upravno sodišče sodbo izdalo 29. marca 1989.

Potem ko je Komisija podrobno proučila trditve vlade, je slednja v odgovoru na pritožnikove navedbe potrdila, da 4. člen 7. Protokola ne izključuje dveh spornih določb. Vendar sta le ti po vsebini različni. 2. odstavek člena 81 Kazenskega zakonika določa kot kaznivo umor pod vplivom alkohola, medtem ko 5. člen Zakona o varnosti cestnega prometa določa za kaznivo že samo vožnjo pod vplivom alkohola. Namen le tega pa je kaznovanje dejanj, ki povzročajo odvzeme življenj in ki ogrožajo varnost, kar naj zagotovi tekoče odvijanje prometa.

Sodišče ocenjuje, da Pokrajinsko sodišče v St. Poeltnu glede na 2. odstavek 81. člena, ki se nanaša na količino alkohola v krvi, ki ne sme biti 0.8 g ali višja, ni ugotovilo te oteževalne okoliščine. Upravni organi pa so glede na člen 5 Zakona o varnosti cestnega prometa ugotovile nedovoljeno količino alkohola le za to, da bi pritožnika lahko obsodile. Sodišče se popolnoma strinja, da se določbi med seboj razlikujeta ne samo glede opisa kaznivih dejanj, ampak tudi glede na samo naravo in namen, kar sta vsekakor pomembnejši okoliščini. Ocenjuje tudi, da je dejanje iz člena 5 Zakona o cestnem prometu vsebinski del kaznivega dejanja iz 2. odstavka 81. člena Kazenskega zakonika. Pri obeh odločbah gre za isto ravnanje. Zato gre za kršitev 4. člena 7. Protokola.

Sodišče je zato soglasno:

[...]

4. odločilo, da 4. člen 7. Protokola v tem primeru velja.

5. odločilo, da gre za kršitev omenjenega člena.